

Iers dagboek

Benoîte Groult bij Meulenhoff:
Zout op mijn huid
Iers dagboek

www.meulenhoff.nl

Benoîte Grout
Iers dagboek

Herinneringen aan liefdevolle jaren,

1977-2003

Samengesteld en ingeleid
door Blandine de Caunes

Vertaald en verantwoord door Nele Ysebaert

MEULENHOF

De vertaalster ontving een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9313-2

ISBN 978-94-023-1235-5 (e-book)

NUR 320

Oorspronkelijke titel: *Journal d'Irlande. Carnets de pêche et d'amour 1977-2003*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: privécollectie B. Groult

Auteursfoto: © Micheline Pelletier / Corbis via Getty Images

Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

De foto's in het fotokatern zijn alle afkomstig uit privébezit.

© Edition Grasset & Fasquelle, 2018

© 2019 Nederlandse vertaling Nele Ysebaert en Meulenhoff

Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

Het laatste schrijfproject van mijn moeder was de publicatie van haar *Journal d'Irlande*. Het Ierland waar zij meer dan twintig zomers met haar echtgenoot Paul Guimard in het graafschap Kerry had doorgebracht in een huis dat ze zelf hadden laten bouwen. De opzet was haar visserijlogboek te verweven met het dagboek dat ze in diezelfde periode had bijgehouden. Ze wilde bouwen, hakken, bijsnijden, rangschikken. Een omvangrijk technisch karwei kortom, waar de ziekte van Alzheimer een streep door zette.

Ze had er veel over gesproken, tegen ons dochters, maar ook tegen haar uitgevers en haar vrienden. In 2015, een jaar voor haar dood, kwam als vanzelfsprekend, zelfs als een plicht bij me op dat ik het zou doen. Ik zette me aan de taak, met andere woorden ik zette me aan de dagboeken van haar Ierse zomers en lentes, van 1977 tot 2003. En dat zijn er heel wat, want mijn moeder schreef onophoudelijk. Haar dagelijkse logboek, daarnaast nog een ander, geheimer dagboek, 'ongekuist' noemde ze het, en dan ook nog het visserijlogboek, waarin ze nauwgezet noteerde: '500 gram steurgarnalen, een zeekeeft van 650 gram en 5 zwemkrabben, 8 kilo middelgrote lipvissen, 3 koolvissen waarvan één van 2 kilo'...

Mijn ouders Paul en Benoîte zijn altijd verslingerd geweest aan vissen. Bij mijn moeder begon dat al in haar kindertijd, in Concarneau, waar haar grootouders een huis en een boot

bezaten. Haar grootvader wijdde haar in, en later wijdde mijn ouders op hun beurt mijn zussen en mij in. Eerst in Keranic, daarna in Doëlan, waar we onze vakanties doorbrachten. Alles draaide om de boot en om de visserij: te voet, wanneer het springtij* was en we jacht maakten op garnalen, venusschelpen en tapijtschelpen, en per boot – elke avond! – om spiegelnetten** en kreeftenkorven te plaatsen, die we de volgende ochtend bij zonsopgang alweer lichtten, om te voorkomen dat de gevangen vis zou worden opgegeten door soortgenoten die het geluk hadden aan de val te zijn ontsnapt. We waren dol op dat bestaan totdat we veertien, vijftien jaar waren, een tijd waarin interessantere vissen, vonden wij, zelf vallen begonnen te zetten om ons te vangen! De keuze tussen opstaan bij zonsopgang en dansen tot middernacht was voor ons snel gemaakt. Tot groot ongenoegen van onze ouders! Maar in ruil daarvoor bezorgden we hun vlijtige gratis arbeidskrachten – onze aanbidders – om die vervloekte netten schoon te maken, die vaak hopeloos verward raakten en vol zaten met wier en krabben die je moest stukslaan om ze te kunnen verwijderen.

Hun liefde voor de visserij heeft tot het einde standgehouden, maar het was bijna sneu om te zien hoe die het uiterste van hun krachten vergde toen ze echt oud werden. Vooral van Paul. ‘Het wordt voor hem een bovenmenselijke inspanning om de zee op te gaan,’ schrijft mama, ‘zijn lichaam stribbelt tegen. Ierland is een uitputtend land. Om hier te

* Springtij: een periode van ruim twee etmalen eens in de veertien dagen waarin de getijdekrachten elkaar maximaal versterken en een groot verschil tussen hoog- en laagwater optreedt.

** Spiegelnet: staand net met verzwaringen en drijvers (staand want) dat is opgebouwd uit drie lagen, de middelste veel fijnmaziger dan de twee buitenste, waardoor passerende vissen in een zakje gevangen raken (warnet).

overleven moet je jong zijn, of getikt, of aan de drank, of afgestompt: of alle vier tegelijk!’ Mama zelf is altijd onvermoeibaar en onverzadigbaar geweest, en ze vroeg ook veel van zichzelf... en van anderen. Ze bezat een vitaliteit – en een moed – die Paul ontbeerde. Lezend in haar teksten sta ik versteld van de ongelofelijke energie die ze overal in stak, om te beginnen in haar vier huizen: Parijs, Hyères, Doëlan en Bunavalla in Ierland, en niet te vergeten in haar drie tuinen. Alle huizen moesten smetteloos schoon, mooi ingericht en gerieflijk zijn. Mama kon alles en deed ook alles: sleutelen, timmeren, schilderwerk, schitterende boeketten, een uitstekende keuken, en ook al het papierwerk. En schrijven natuurlijk: romans, voordrachten, artikelen, ellenlange brieven aan haar dochters en haar vrienden. En haar dagboek, dat ze vanaf haar dertiende haar leven lang dagelijks heeft bijgehouden. En dan natuurlijk de visserij! Paul was gewoontegetrouw alleen maar de Baas: zowel aan boord als in huis. Hij werd niet voor niets ‘De Pasja’ genoemd! Dat kwam mama goed uit, want zij hield vreselijk van DOEN. ‘Al heb ik de schijn tegen,’ schreef ze, ‘ik ben geen vrouw van plichten maar van genoegens. Er is zo veel waaraan ik genoegens beleef dat ik me niet hoef te forceren.’

En tot slot, vooral, de liefde: voor Paul uiteraard, maar ook voor Kurt, haar Amerikaanse minnaar, ontmoet in 1945 en in de jaren zestig opnieuw tegengekomen. Hij was de inspirator voor haar roman *Les vaisseaux du coeur*,* verschenen in 1988, waarin de Amerikaanse piloot Kurt is vervangen door de Bretonse zeebonk Gauvin. Kurt kwam dikwijls naar Ierland, en naar onze andere huizen, als Paul er niet

* Benoîte Groult, *Les vaisseaux du cœur* (De vaten / vloot van het hart). Parijs: Grasset & Fasquelle, 1988 / *Zout op mijn huid*, vertaling Annelies Konijnenbelt en Nini Wielink. Amsterdam: Arena, 1990.

was, maar met diens instemming. Het was in de tijd van Sartre en De Beauvoir...

In de dagboeken ben ik niets tegengekomen dat mijn beeld van mijn moeder verstoorde. Ik was op de hoogte van haar leven, we voerden daar al heel lang openhartige en innige gesprekken over. Mijn zussen en ik waren bijzonder gesteld op Kurt, al ging onze liefde uit naar Paul, die ons had grootgebracht en die we bewonderden.

Die verwoede levenslust had mama van haar moeder, Nicole Groult, een vrije vrouw die haar tijd vooruit was, die met haar modehuis zeer goed in haar onderhoud voorzag, bevriend was met alle kunstenaars van haar tijd, met wie ze tal van brieven uitwisselde (zij ook!), en die stapel was op verleiden – mannen zowel als vrouwen –, wat haar er niet van heeft weerhouden een goed huwelijk te hebben dat pas door de dood werd verbroken.

De hang naar het Keltische van mijn moeder kwam van elders: zonder enige twijfel van haar ‘geboortevader’, zoals Françoise Dolto dat noemde, te weten haar peetvader Léon Yeatman die overleed toen ze elf jaar was, en van wie iedereen in de familie wist dat hij haar biologische vader was. Ze herinnerde zich hem heel goed, en ook de mooie cadeaus die hij haar met Kerstmis en op haar verjaardag gaf. Léon Yeatman was een in Ierland geboren Jood: ‘En daarom spreekt uw dochter niet!’* Later ontdekte ik dat hij bevriend was geweest met Proust, wat me in vervoering bracht. Op de foto’s van hem zag ik een gelijkenis met mama, en ook met mezelf!

In 2006 schreef mama in haar *Dagboek*: ‘Het boek van de psychiater Serge Tisseron heeft me doen inzien dat familiegeheimen alleen maar schadelijk zijn wanneer ze de persoon

* Een gevleugelde uitdrukking ontleend aan een toneelwerk van Molière (*Médecin malgré lui*, 1666) als sluitstuk van een ongerijmd of juist glashelder betoog.

die ze moet meedragen ongelukkig maken. Dat ik het geheim van Nicole, omtrent mijn afstamming, voor lief nam, kwam waarschijnlijk doordat ze in staat was alleen de positieve kant te koesteren. En ik beseft dat de geboorte van Sévérine in de roman *La touche étoile** waaraan ik op dit moment werk, een soort hommage is aan mijn moeder, aan de voldoening die het haar moet hebben geschonken mij te hebben verwekt met Léon Yeatman: zonder Pater (André Groult) of de moeder-dochterrelatie op het spel te zetten. Verzwijgen zou het ergste zijn wat er is? Ik weet het nog zo net niet...'

In de praktijk beschouwde mama Léon als haar 'echte vader' en André als haar 'echte vader'! De een gegeven, de ander gekozen. Net als Ierland haar uitverkoren grond was en Bretagne haar vaderland.

Ierland dus... Paul en mama ontdekten het in 1976, dankzij haar zuster Flora en haar tweede echtgenoot, de half Engels half Ierse diplomaat en schrijver Bernard Ledwidge. En ze verpandden hun hart aan het 'eiland van heiligen en dwazen': aan de ongehoord mooie landschappen, het betoverende licht en de kolossale vangsten in de zeeparadijzen, aangezien Ieren geen schaaldieren eten. Net op dat moment werd in Bretagne de vis schaarser en het toerisme massiever. Het jaar daarop doorkruisten ze in een kampeerauto de graafschappen Kerry en Connemara, uitgerust met een opblaasboot, een kreeftenkorf, een spiegelnet en een schepnet, op zoek naar een huis met vrij zicht en schitterende visvangsten binnen bereik. En ze waren gek genoeg om hun droom te verwezenlijken!

Veel van hun beroemde vrienden – François Mitterrand, Elisabeth en Robert Badinter, Eric Tabarly – en anderen die

* Benoîte Groult, *La touche étoile* (De toets met sterretje). Parijs: Grasset & Fasquelle, 2006 / *Uit liefde voor het leven*, vertaling Nini Wielink. Amsterdam: Arena, 2006.

weer enigszins vergeten of onbekend zijn, kwamen de magnifieke landschappen bekijken en zich verbazen over de zee-kreeften en de keur aan schelpdieren, garnalen en vissen, waaraan ze zich gulzig tegoed deden. Uiteraard zijn Flora en Bernard vaak op bezoek geweest.

En ook wij – Blandine, Lison en Constance, hun dochters – met onze echtgenoten en onze drie dochters – Violette, Clémentine en Pauline. En Kurt, de Amerikaanse minnaar.

Ierland, waar ‘altijd een storm op til is’ en waar mama zo veel van hield, ondanks of vanwege de regen, de vochtigheid, de wind en de *drizzle*, het equivalent van onze Bretonse stof-regen, is in dit dagboek een volwaardig personage: ‘Van dit tragische, kapotte Ierland kun je niet gewoon houden: je aanbidt het of je ontvlucht het. Of allebei.’

Mijn moeder begon haar loopbaan als schrijfster in 1962 met het *Journal à quatre mains*,* geschreven samen met Flora, en het ontroert me dat ze eindigt met een ander dagboek, het Ierse. Dat was haar wens, en ik ben blij dat ik die in vervulling heb laten gaan.

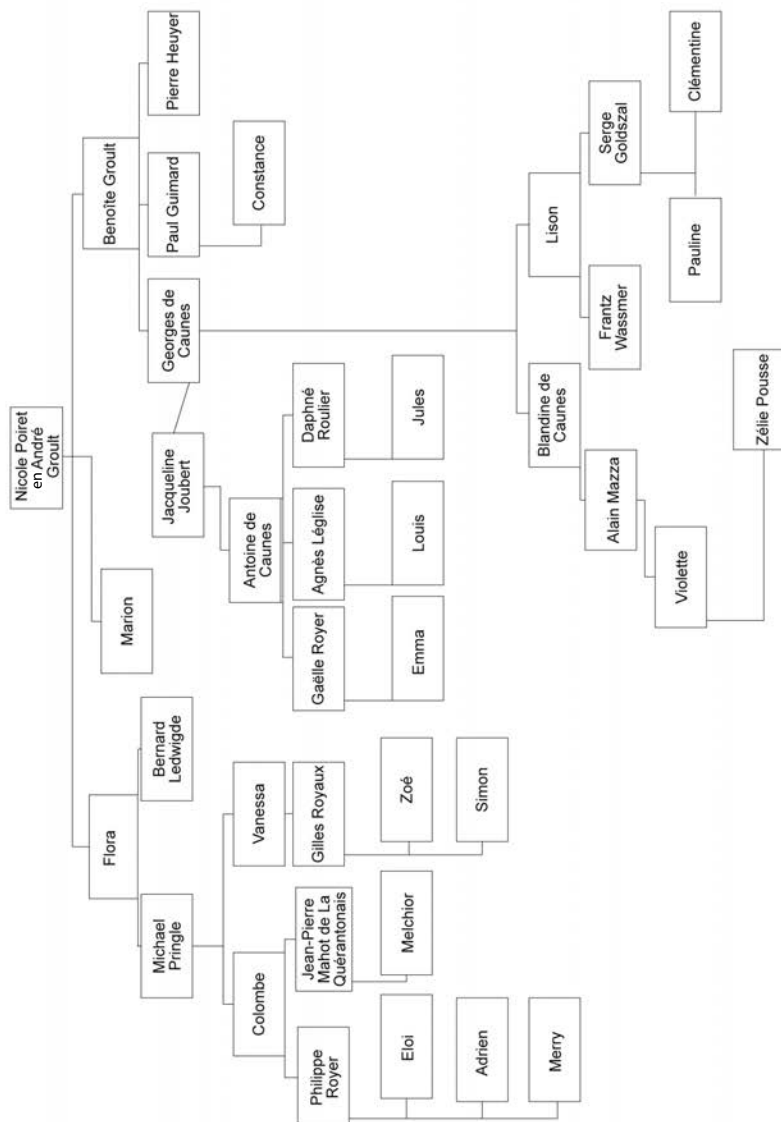
Ik dank Mona Ozouf, een heel dierbare gezamenlijke vriendin van mama en mijzelf, die me op gang hielp bij dit avontuur: ‘Je moet het doen, ze zou niets liever willen. Het is een prachtig verhaal over liefde en doorgeven.’

Dank je wel, Mona.

Blandine de Caunes

* Benoîte en Flora Groult, *Journal à quatre mains*. Parijs: Denoël, 1962 / *Dagboek voor vier handen*, vertaling Nini Wielink. Amsterdam: Arena, 1993.

De familie Groult-Poiret

1977

7 augustus

‘Op onze leeftijd!’ zegt Paul terwijl hij de goedkope kampeerauto monstert die we zojuist in Orgeval voor drie weken hebben gehuurd, en de bonte verzameling spullen die we van plan zijn erin te stouwen. ‘Op onze leeftijd!’ herhaalt hij, toch ook met een zekere bewondering voor zichzelf, want in het gewone leven heeft hij een zwak voor dure auto’s. ‘Ik ben wel een jaar ouder dan jij, Paolo!’

Maar de autoverhuurder kapt onze inspectie af met de mededeling dat de imperiaal die in onze huurovereenkomst staat, pas in Meaux op de auto kan worden bevestigd.

‘Meaux, dat is aan de andere kant van Parijs! Dat is onaanvaardbaar! Waar laten we zonder imperiaal de benzinetank van onze opblaasboot, de twintigliter tank met zoet water, die met wijn, de twee roeispanten, onze pikhaak, onze kreeftenkorf, onze schepnetten?’

Laat staan de Sillinger-opblaasboot... Ook al zouden we die plat maken en oprollen!’

De buitenboordmotor, een Johnson 2,5 pk, was zo vriendelijk onder de tafel te passen, waar we onze benen kwijt moesten, merkten we later, maar hoofdzaak was de uitrusting waarmee we langs de hele kust van Kerry en zelfs Connemara proefjes wilden doen, alvorens een buitenhuisje vlak bij een veelbelovend visgebied te kopen...

‘U hebt alle tijd om langs Meaux te gaan, want de veerboot naar Ierland vertrekt vanwege technische problemen niet om acht uur uit Le Havre, zoals op uw ticket staat, maar om tien uur uit Cherbourg.’

‘Dat begint goed,’ zei Paul. ‘Honderd kilometer extra, met de zekerheid dat de Ierse veerdienst alleen maar tijd en brandstof wil winnen door het traject op zee in te korten.’

Nou ja, we wisten al dat we niet op een plezierreis gingen, maar op onderzoek om onze toekomst veilig te stellen als vissers en grote liefhebbers van garnaal, zeekreeft, zee-egel, bonte kamschelp, koolvis, alsmede tarbotjes en zalmachtigen, en van dagelijkse acrobatische capriolen per boot tussen de rotsen, schijnheilig bekleed met glanzend bruinwier dat maar één ding verlangde: deze tweevoeters die argeloos geloofden dat de oceaan ook van hen was naar de bodem trekken.

Op het onafzienbare opstelterrein in Cherbourg probeerden honderden auto's de buik van de St-Patrick binnen te komen, naast de motorfietsen, fietsen, caravans en toeristen te voet, een hengel over hun schouder, forel en zalm op hun netvlies. De meest gefortuneerden verdwijnen in een hut, de jongeren ploffen neer in de gangen en slapen met hun hoofd op hun rugzak.

De aankomst in Cork staat gepland om half vijf en bij die gelegenheid ontdekken we de Ierse mores: de douanebeambten en de *Garda* liggen te slapen, de slagbomen zijn omhoog en blijkbaar zal er geen enkele formaliteit plaatsvinden.

We hadden gedacht tegen de avond aan te komen bij onze makelaar in Tahilla Cove, aan de zuidwestkust. Alleen waren we vergeten de mijlen in kilometers te vertalen, vandaar dat we onderweg moeten overnachten in Youghal, een treurig havenplaatsje, haveloos zoals alles wat Iers is. Het lijkt altijd alsof de inwoners net zijn gevlucht in verband met een nood-situatie, zoals vier miljoen emigranten dat in de negentiende

eeuw hebben gedaan. Overal verlaten loodsen, huizen met
wijd open ramen en deuren en kapotte daken, in de haven
een paar boten: in de omringende modder zijn de witte bui-
ken van een stuk of vijftien kadavers van grote haaien te
zien. De zeelieden – die je geen vissers kunt noemen – wach-
ten totdat de dieren sterven en hun klanten zich verwijderen
en kieperen ze dan in de haven. Geen hoorns of slaganden
om mee naar huis te nemen. Haaien dienen louter om de
nachtmerries van zwemmers en de verhalen van reizigers te
bevolken.

We staan geparkeerd op de kade om onze eerste nacht in
de caravan door te brengen. Het laatste licht schijnt op het
mooie, aan Berry herinnerende landschap van het graaf-
schap Cork. De pomp van de wasbak geeft drupsgewijs wa-
ter. We zien ons genoodzaakt de loodzware watertank te-
voorschijn te peuteren om een pan en een lampetkan te
vullen. Even later, wanneer we het portier dichtslaan voor de
nacht, doet de pomp het weer. En de koelkast, die op de accu
loopt wanneer we rijden, slaat uit zichzelf aan!

De haven van Youghal is pittoresk volgens onze *Guide
Bleu*, maar zo verlaten dat we ons onveilig voelen. Gelukkig
vinden we een knusse pub waar een turfvuur brandt. En een
groep jonge mensen zong de hele avond liederen in het Gae-
lic, met Belafonte als bonus. Daarvoor waren we nu precies
gekomen en we keerden intens vergenoegd terug naar ons
hok, waar we ons opkrulden op een stukje van een bank die
tevens in beslag werd genomen door koffers, laarzen en re-
genkleding.

9 augustus

Wakker geworden met prachtig weer. Geen wolkje te zien.
Volkomen windstil en heel zacht: 20 °C. Maar een uur later

vult de lucht zich met wolken. De Ierse lucht verstaat de kunst binnen vijf minuten dicht te trekken.

Om twaalf uur zijn we in Tahilla Cove. Een koude lunch van zalm met mayonaise. Paul, die besluit dat hij heel slecht heeft geslapen, gaat een siësta houden. Het is hoogwater, maar ik ga toch wat in de aangrenzende baaien rondscharrelen: eens kijken! Er wandelen reigers, die me volkomen negeren. Vissen springen boven het water uit, de hei lijkt paarser, het gras groener dan in Bretagne. Ze zeggen immers ‘het groene Erin’? In het heldere water zie ik luierende garnalen en talloze strandkrabben die zich abrupt in het bruinwier verstoppen. In dit land word je alsmaar gegrepen door het gevoel de begintijd van de wereld bij te wonen.

Om vier uur hebben we een afspraak bij Sheldon, onze makelaar. Zijn entree hangt vol met fantastische advertenties, doorgehaald met de melding *SOLD*. Er blijft één huis over aan de westzijde van Derrynane Bay, met een adembenemende beschrijving. Maar we komen er alras achter dat Sheldon een lyrisch dichter is: *View truly amazing must be seen to believed. Modernized story house! Modern kitchen units...* Maar de flyer waarschuwt meteen: *This is only a guide and its accuracy is not guaranteed.*

Inderdaad... Het huis dat hij ons laat bezichtigen heeft alleen uitzicht vanaf de overkant van de weg en vanuit twee piepkleine raampjes op de bovenverdieping. De derde kamer heeft helemaal geen ramen! In de moderne keuken zijn de tegels een plastic zeil dat half loslaat. De kastjes zijn uitgezet. ‘Daar ontkom je niet aan in ons vochtige land,’ zegt Sheldon met een glimlach. De rozen op het tapijt zijn niet meer te onderscheiden, zo versleten is het. Het moet er afschuwelijk uitgezien hebben. Nu is het bijna mooi. De bedden in de slaapkamers zijn niet opgemaakt: je zou zweren dat de bewoners zojuist zijn uitgeweken naar het buitenland. Naast het huis een enorm stuk braakland omringd door bomen die

allemaal naar dezelfde kant overhellen en veel moeten hebben geleden. Pikant detail: nog steeds geen zee te zien!

10 augustus

Op aanraden van een toerist op de veerboot reden we voor ons avondeten naar Castlecove Pier, op drie kilometer afstand van Caherdaniel: enkele boten langs een kade en overal eilanden. Het was doodtij,* maar ik kon het niet laten mijn schepnet en mijn waadpak van de imperiaal te halen. Binnen een half uur schep ik een flinke schaal middelgrote garnalen bij elkaar. Bij mijn terugkeer komt juist een stel aanvaren in een motorbootje, zo te zien hadden ze in één korf twee zeekeeftes gevangen. Op de kade trekken ze drie slappe fuikjes uit het water, zelf in elkaar geknutseld met een opening aan beide uiteinden en overal ingangen voor steurgarnalen, gewoon vanaf de kade neergelaten, vastgemaakt aan ringen. Vol mooie steurgarnalen! Waarom zou je de moeite nemen ze op zee uit te zetten? Voor het eerst dat we Ieren zien vissen: het zijn mensen uit Belfast die al vijftien jaar een half ingestort buitenhuisje vlak boven de haven huren. Nee, helaas is het niet te koop: het staat op de nominatie voor sloop, zoals de helft van de buitenhuisjes in het westen. De eigenaar is verdwenen, samen met enkele miljoenen ballingen die Ierland hebben verlaten om zich niet tot het anglicaanse geloof te hoeven bekeren.

Gedineerd op deze schitterende plek: garnalen, eieren met spek en *soda bread*, bananen. We willen een nacht fatsoenlijk slapen en onze benen kunnen strekken zonder op een

* Doodtij: periode waarin de getijdekrachten elkaar maximaal tegenwerken, waardoor er weinig verschil is tussen hoog- en laagwater.

steel- of stoompan te stuiten. Het Grand Hotel in Derrynane is vol. We overnachten in het *guesthouse* in Westcove. Een ongelofelijke tuin gevuld met Afrikaanse lelies in volle bloei, clematis, floxen en Chinese anemonen. Beschut tegen de wind groeit er van alles. Maar de kamers zijn aftands. Comfort is hier een scheldwoord! Geen planchet en geen lamp boven de wastafel. De badkamer op de bovenverdieping: een enorme badkuip, maar lauw water.

11 augustus

Betrokken weer, maar langdurige opklaringen.

Boodschappen doen in Caherciveen, waar het monument voor de gevallenen, uiteraard gewijd aan de eeuwenoude oorlogen tegen de Engelsen, de datum 1916 vermeldt gevolgd door een streepje, maar geen einddatum, want de oorlog is hier nooit voorbij. Alles is in het Gaelic geschreven. We hebben ervan afgezien de makelaar in Caherciveen te bezoeken, want de streek bevalt ons niet. De kust is slibachtig of begrensd door zwarte kliffen die uittorenen boven rotspuinhellingen. Als de schoonheid van het landschap niet al het andere doet vergeten, wordt Ierland al gauw een desolaat oord. Na Caherciveen een overhangende kustweg waar we veel toeristenbussen tegenkomen: dit is de *Ring of Kerry*. Grote zandbaaien waar zware rollers op beuken, stranden van grote roze en groene keien. Vrij grandioos, maar schaars bevolkt en haven noch toevlucht.

Lunch in de kampeerwagen bij het strand van Glenbeigh, onmetelijk maar blootgesteld aan de noordooster en de golven. Het water is heel koud en ik heb geen badmuts, en ook geen krulspelden en geen föhn. Uiteraard corresponderen de Ierse stopcontacten niet met onze stekkers.

De volgende nacht op een camping. 'Het lijkt hier op La

Bernerie, waar we heen gingen toen ik klein was,' constateert Paul, die geboren is in Saint-Mars-la-Jaille, Loire-Atlantique. We drinken het verrukkelijke Smithwick-bier om te voelen dat we in Eire te zijn.

12 augustus

Bij de dageraad gewekt door grote zeemeeuwen, die nog harder brullen dan in Bretagne, en door de zon, die onze oranje gordijnen verlicht: goed bedacht voor een kampeerwagen: doorschijnend oranje... Pas op de derde dag ontdekten we de schuifluiken, maar die kun je alleen van buitenaf bedienen. Precies wanneer ik in mijn blote borsten rondloop, wanhopig op zoek naar een beha tussen de espadrilles van Paul en de koekenpannen, komt een oude gek vermomd als een personage van Becket hier in het Gaelic staan brabbelen!

Iedere ochtend hebben we drie kwartier nodig om de slaapcabine in een eetcabine te veranderen: op handen en voeten op de matras de slaapzakken oprollen en in de kisten onder genoemde matras stoppen. Nog weten waar we de schone overhemden hebben gelegd en in het gevecht niet de bril en de slaappillen kwijtraken. Tot slot de verstelbare tafel waarop we 's nachts slapen omhoogschuiven.

We hadden een oogje op een door onze makelaar aangeprezen huis in Portmagee. Wij erheen. SINISTER. Niet het huis, maar de directe omgeving en het uitzicht op afvalhopen vlak achter de kleine tuin. Zonder het vanbinnen te bekijken zeggen we al nee tegen Sheldon.

Daarna naar St. Finian. Bouwgrond bekeken waarop een prefabhuis staat in een mooie tuin met uitzicht op een kleine Baai van de Overledenen: grandioos en woest, maar hier willen wij niet wonen.

Afgemeerd ergens in Dingle Heights, tussen twee grote boerderijen. Op de bekoorlijke oever zien we voor het eerst: *NO CAMPING*. Dus zijn we de kale bergen rondom Dingle in gegaan, met een zee kreeft gekocht voor acht pond per kilo, oftewel zeventig franc! De *fish shop* was naast een souvenir- en schelpenwinkel. Op de pui stond: *MUSSELS, OYSTERS, FISH, LOBSTER*. Namelijk kartonnen bordjes vol groentesalade met een prefab zalmmoot plus een schijfje zee kreeft. Ik vroeg de verkoopster of we een levende kreeft konden krijgen. ‘O nee, die zou niet te bewaren zijn, dus die koken we meteen en stoppen we in de koeling.’ Achter het restaurant merken we enkele viskisten op: makreel, scharren en steenbolfilets in de volle zon, overdekt met vliegen.

Langs Sleah Head Drive en bij Dunquin is de kust grandioos, maar woest en steil. Prachtig. Maar ondenkbaar om hier te wonen en hier te vissen. Twee mooie stranden tussen de kliffen en meteen caravans en rijen auto’s zoals in Bretagne. Dank u, dat hebben we thuis al. Wij willen woestheid, plus dorpjes en fijn zand, maar geen bussen. En vooral willen we een huis met een schuur om onze boot, ons vistuig en onze dromen in onder te brengen.

Paul beviel het wel in Dingle Heights omdat hij er zijn geboortestreek in herkende: koeienvlaaien, braamstruiken, geloei. Voor mij is het of een haven of de zee. Het ‘platteland’ zonder rivieren maakt me zwaarmoedig, en van meren moet ik huilen met Lamartine.*

* Verwezen wordt naar Lamartines beroemde gedicht ‘Le lac’ (*Méditations poétiques*, 1820), waarin het verlies van een geliefde wordt betreurd met wie de dichter bij een bepaald meer zo gelukkig is geweest.

Fantastisch weer, na de bewolking van gisteren: het weer vergeet hier altijd wat het de vorige dag heeft uitgespookt!

Bezoek aan de dichter Sheldon, om lucht te geven aan onze teleurstelling en zorgen. We weigeren een reeks ‘villa’s’ in Waterville, waar de stormloop van projectontwikkelaars zich doet voelen. We verwachten niet iets acceptabels te vinden: de nieuwbouw is foeilelijke rommel, wat oud is stort in en behoort niemand toe.

Lunch in Tynagh bij Michel en Chantal Déon, met Chantal de Castelbajac en twee Franse boekhandelaars die hun ogen niet geloofden toen ze op deze onwaarschijnlijke plek nog twee schrijvers zagen aankomen! Het huis, een vierkante voormalige pastorie, niet speciaal bekoorlijk maar degelijk, staat vol met de mooie meubels die gegoede families bezitten: ze ademen vrede en voorspoed, twee dingen die de Kelten hier nooit aan den lijve hebben mogen ondervinden. Ik maakte soep van mijn garnalen – de vorige dag binnen een kwartier gevangen – en Chantal een enorme schapenbout, bijzonder lekker. Haar zoon, een al bazig en despotisch dik ventje, stuurde ze naar boven om met de stalknecht te eten. De dochter, schuchter en vriendelijk, zat bij ons aan tafel. Een aangename lunch, beschaafd en literair. Chantal vertelt over de schurkenstreken van Roger Nimier, Antoine Blondin en Jean Masson... Paul haakt in met de misselijke grap die Roger Nimier ooit uithaalde met een aankomend schrijver van in de veertig die hij ontving in zijn kamer bij Gallimard. Gaston Gallimard loopt binnen, Roger zegt: ‘Ah, daar heb je onze oude boekhouder. We hebben hem nog omdat hij al zo lang bij ons werkt.’ De schrijver groet hem uit de hoogte. En pas wanneer ze afscheid nemen, zegt Roger: ‘Dat was Gaston Gallimard!’ Typisch Nimier.

De volgende dag springtij. Michel adviseert ons Kinvara.

Maar hij weet niets van voetvissen! Het is een gevaarlijke modderpoel waarin je met je waadpak blijft steken. Ik heb er alleen maar grote vieze mosselen geraapt.

Wat verderop Parkstrand, een redelijk mooi strand, maar het zand bijna zwart: een handje vol kleine garnalen. En het miniemste huisje kost tienduizend pond... De haven is alleraardigst, maar niet adembenemend, en in Ierland eisen wij adembenemende schoonheid. De kliffen van Moher bij Galway zijn adembenemend. Maar ook daar is het zand bijna zwart en benemen de bussen het zicht op het heideveen.

Men adviseert ons een fantastisch schiereiland op enkele mijlen van Carna te bezoeken dat te koop staat. Het is omzoomd door baaien van wit zand bezaaid met rotsblokken van grijs en roze graniet, die hogerop plaatsmaken voor weiden met wilde irissen en blauwe distels. Nog hoger is een klein meer te zien, naar het schijnt boordevol forel en zalm. Een heel hoog onooglijk huis, de gebruikelijke ingestorte bouwsels her en der, beschut door een oude boom die nog overleeft, geteisterd door te veel stormen, verwaaid, haast tegen de grond gedrukt door de heersende wind. De prijs van deze schat? Vijfenvertig miljoen! 'Wat moet het opwindend zijn als je miljardair bent en kunt zeggen: "Ik koop het",' merkt Paul op.

Meteen hebben we geen zin meer in onze kampeerwagen; we gaan overnachten in Cashel, in het hotel waar De Gaulle en Tante Yvonne hebben geslapen.

16 augustus

Teruggereden om een 'huisje aan het water' te bekijken. Het blijft onvindbaar, onze stafkaart ten spijt. In deze streek hebben ze hun oorlogsgewoonten gehandhaafd: nooit de vijand inlichten! Niet één bordje dat ook maar een richting aan-

geeft, geen namen van dorpen, al staan ze wel op de kaart.

Omdat we de hoop opgeven een huisje te vinden, zijn we nu bereid stukken grond te bezichtigen. Sheldon heeft ons een terrein in Caherdaniel laten zien: een steil aflopende wei met uitzicht op een immense, droogvallende baai waar het zand bij hoogwater in modder verandert. Niets mee aan te vangen. Daarna bezoeken we een stuk grond van een hectare bij Derrynane, van een grootse, verwaaide romantiek: er is een bouwvergunning, maar er moet vijftig meter weg worden aangelegd om bij het terrein te komen. Op ongeveer een kilometer afstand een kleine beschutte haven. Een adembenemend uitzicht: *Outstanding of beauty*, zoals ze zeggen.

Daarna hebben we nog een ander terrein bezocht, gemeente Castlecove, onder langs de weg, grenzend aan een mooi, goed beplant domein en aflopend naar de zee. Rechts krekens en een wit zandstrand. Achter een prachtig woest landschap van steekbrem en rotsen. Ook heel *outstanding!* Duurder, maar makkelijker te bereiken. En minder woest.

Ik schrijf weggedoken in mijn slaapzak, naast mijn slaper in de zijne. Rechts van ons een eiland, de zee, een strand: een samenvatting van Ierland! Achter ons de kleine kade waar onze kreeftenkorf hangt. Castlecove wordt het.

17 augustus

Een groots en warm ontwaken: 18,2 °C. We lichtten onze kreeftenkorf, beaasd met handmatig verzamelde krabben: flink wat middelgrote steurgarnalen, een paar grote. Als er tien zijn, dan zijn er duizend!

Voor het eerst de rubberboot opgeblazen voor een tochtje tussen de rotsen van Castlecove. Ik gooi de zeevislijn uit: een schok! Ik denk hard op de bodem te stuiten. Ik haal een 48 centimeter lange *pollock* (koolvis) van een kilo omhoog. ‘Geenog, we stoppen,’ zegt mijn Pollock. ‘Oké.’ Ik gooi de lijn

uit om hem op te winden. Maar ik zou nog wel een makreel willen vangen voor onze kreeftenkorf: ik laat hem vieren. Weer een schok... Een tweede pollock van een kilo! Ik gooi de lijn uit om hem op te winden: een één-portie-koolvisje – een scharminkel dat we teruggooien. De twee grote koppen bewaren we voor de kreeftenkorf.

We gingen lunchen in Sneem om *seacrayfish* te kunnen proeven – een rivierkreeftje volgens ons woordenboek. We bestellen: er wordt een enorme langoest opgediend! Het blijkt dat *seacrayfish* langoest betekent en *rivercrayfish* rivierkreeft. Maar de eigenaar zegt erbij: ‘Rivierkreeft vind je alleen in de Amerikaanse moerassen.’ Dat moet ik nog zien, zegt Grandgousier...* De langoest kost vijf pond per portie, de zeekreeft vier!

In Sneem zijn we bij een slager wezen vragen of ze herse-
nen hadden want de Ieren eten geen orgaanvlees, en ze do-
den ook geen hazen, ‘want die huilen...’ Hij kon ons er een
stuk of drie leveren, maar per gewicht en niet per stuk, want
ze waren aan stukken! Een brij!!

’s Middags een uur voor laagwater even mijn schepnet in
het water gestoken: mooie steurgarnalen. Ik geef een afge-
sproken teken aan Paul, die water op het vuur zet. ‘Neem al-
leen de grote,’ roept hij. ‘Neem alleen mee wat we kunnen
eten...’

Voor het avondeten hadden we koolvis met roomboter en
gekookte aardappels. En natuurlijk steurgarnalen vooraf!

We hebben nogmaals de twee terreinen bezocht en defini-
tief gekozen voor Castlecove, om een belangrijke reden: on-
der aan onze tuin kunnen we de hele zomer een boot in het

* Koning Grandgousier, de vader van de titelheld in de roman *Gargan-
tua* van Rabelais, is net als zijn zoon een reus en een grote veelvraat die
onafzienbare hoeveelheden voedsel kan verorberen.